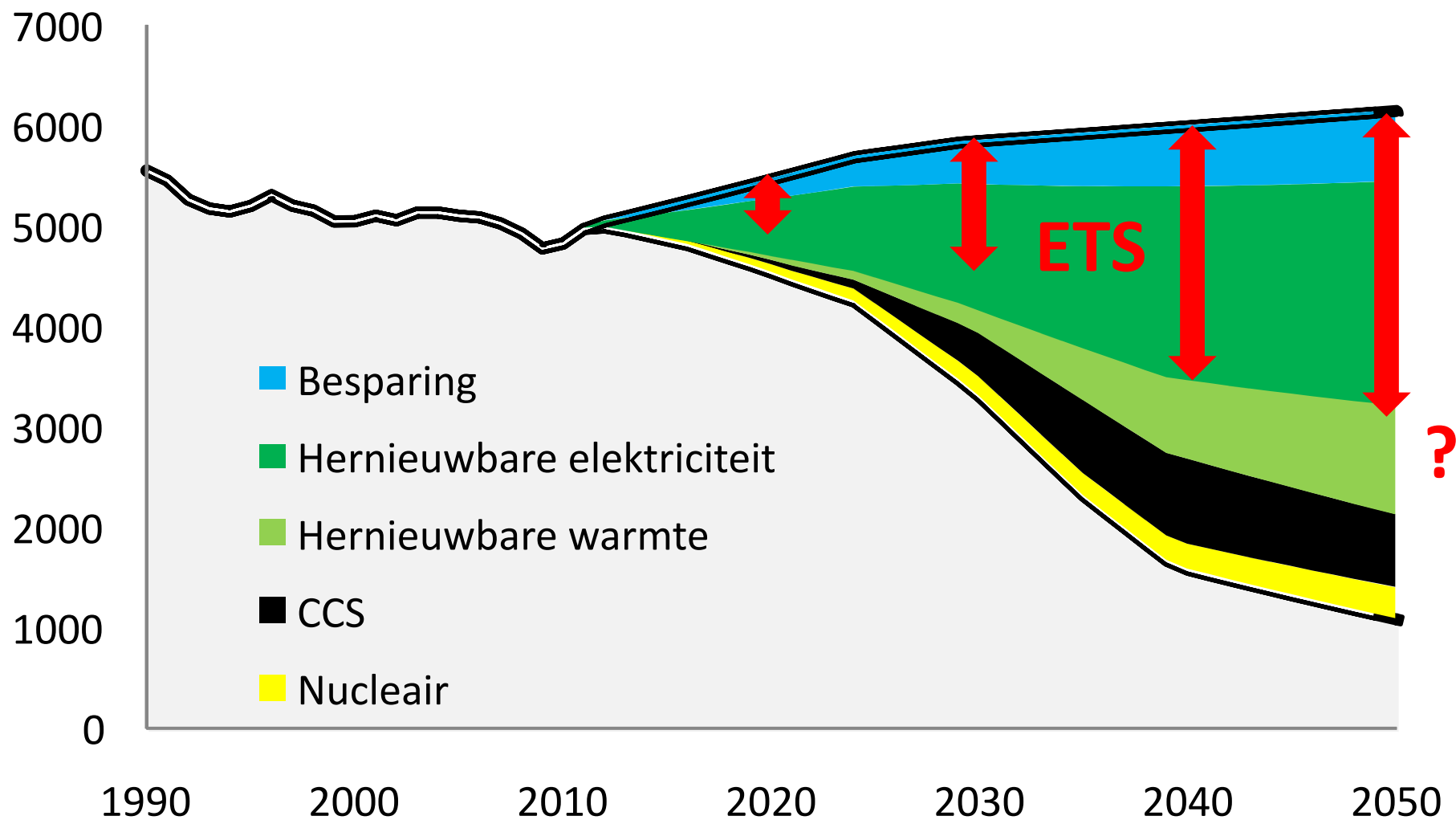

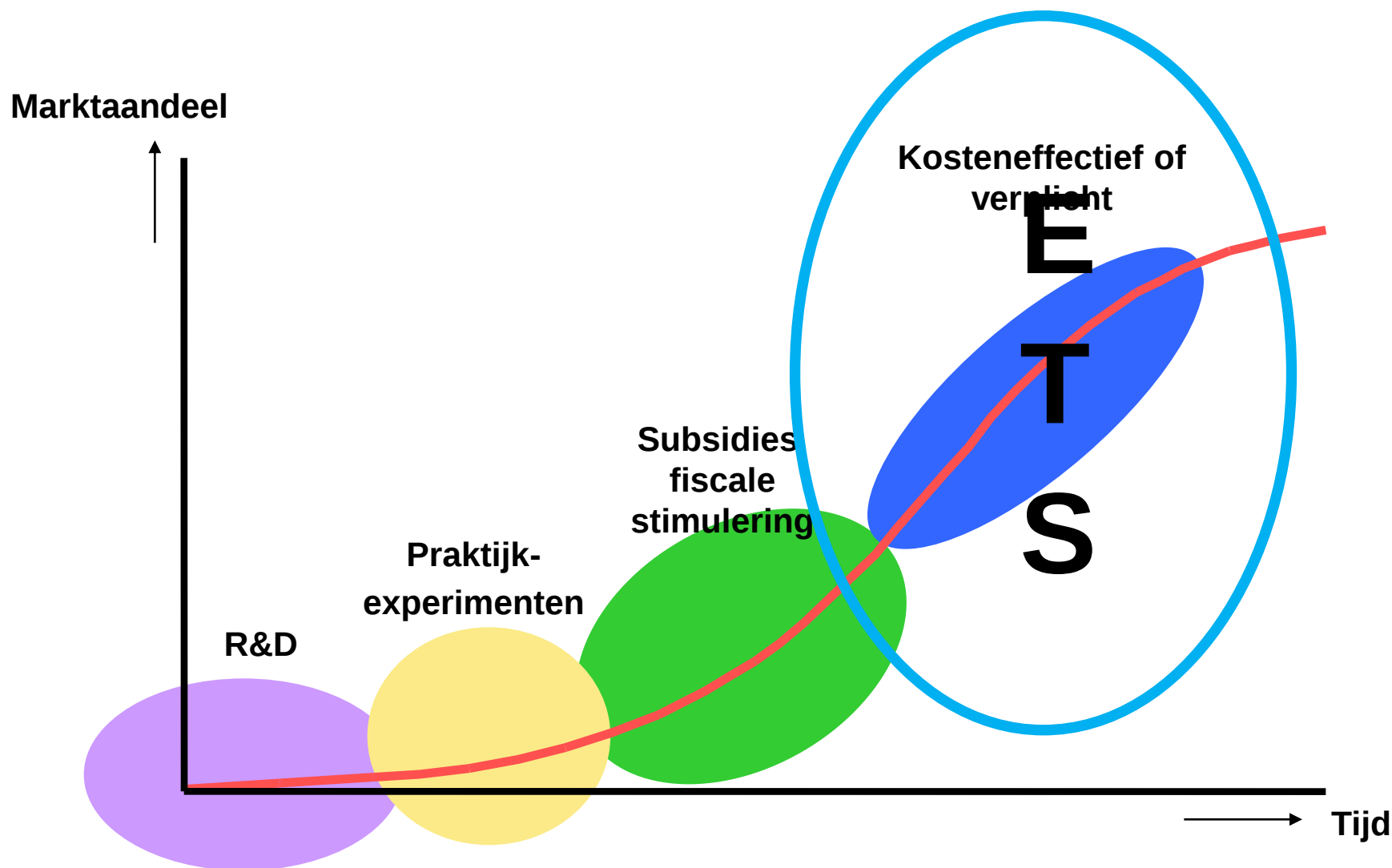
Europese CO₂-emissiehandel Op zoek naar Synergie

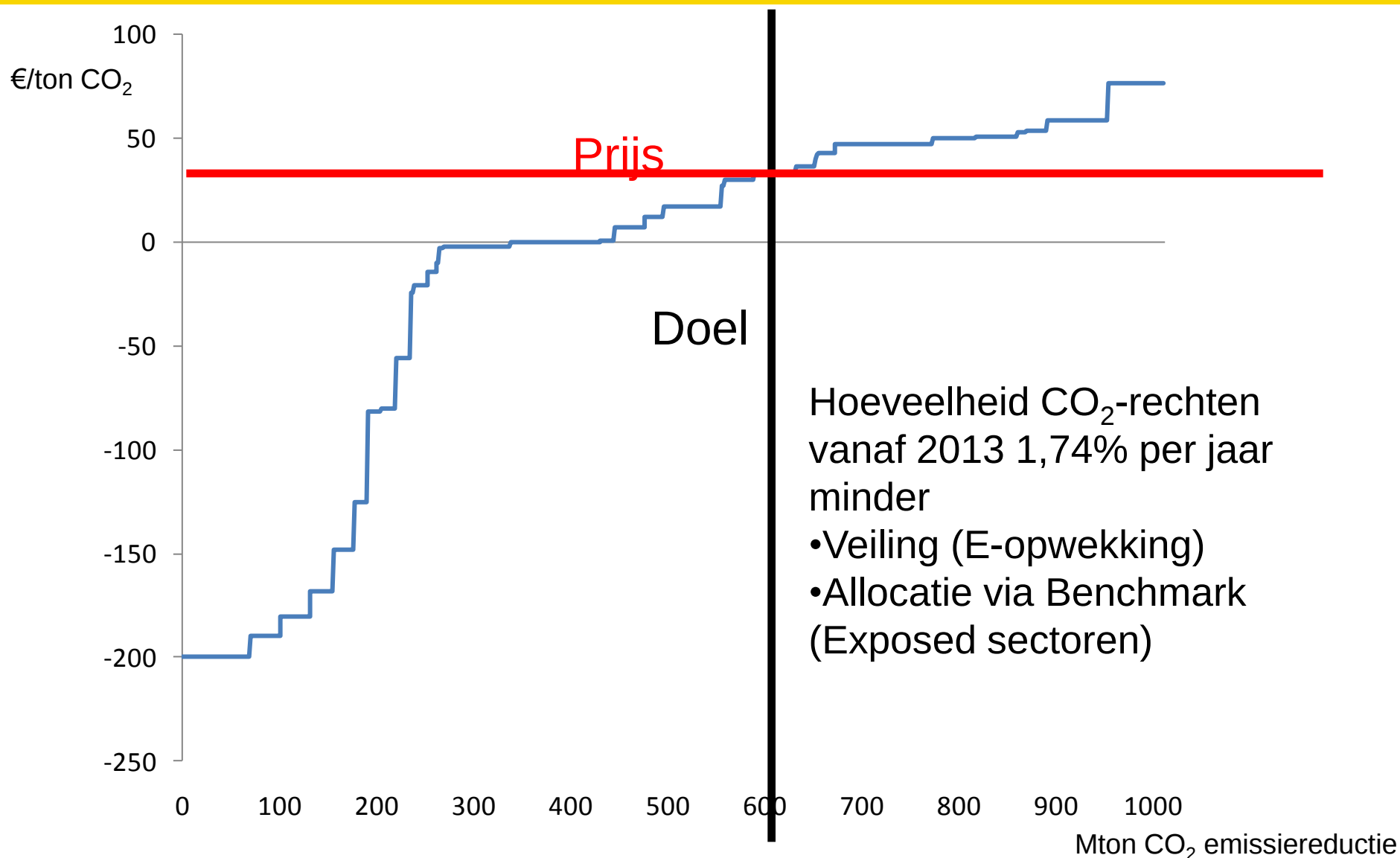
Bert Daniëls, Remko Ybema

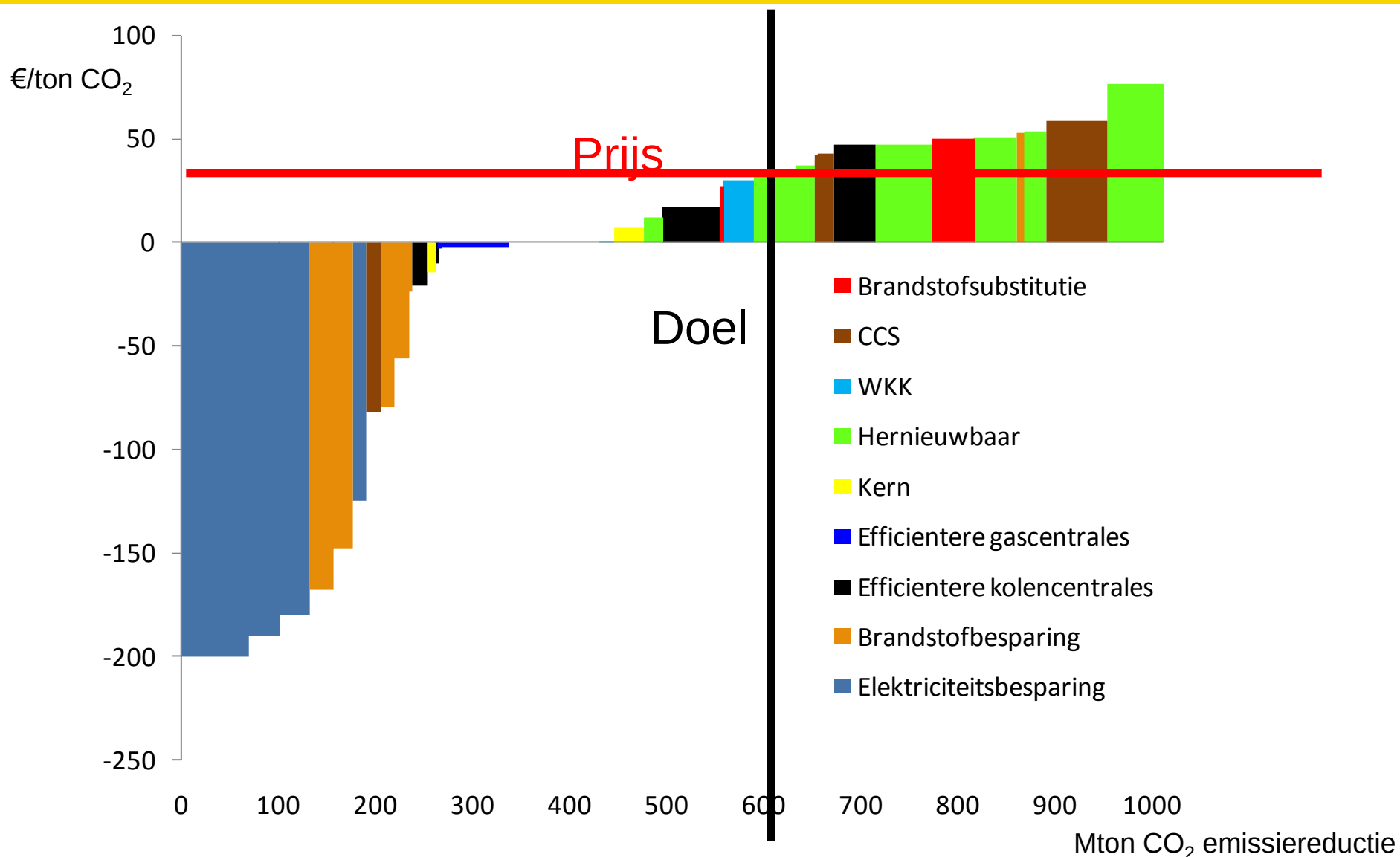

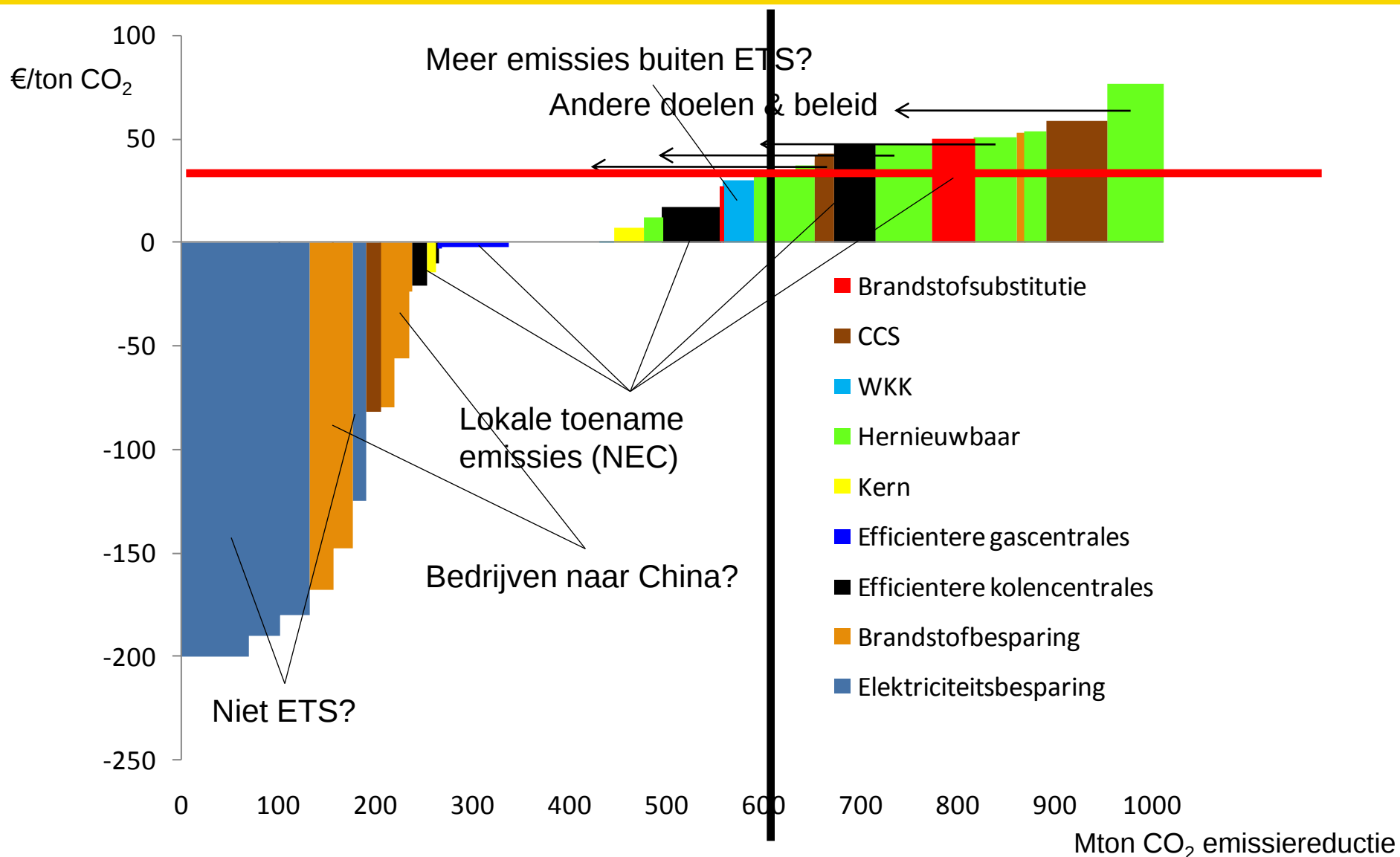
- **ETS, dus ook niet-ETS > NL doel**
- Interacties andere doelen en beleid
- Misverstanden: voorkom zinloos beleid
- U kunt er gebruik van maken (maar ook last van hebben)

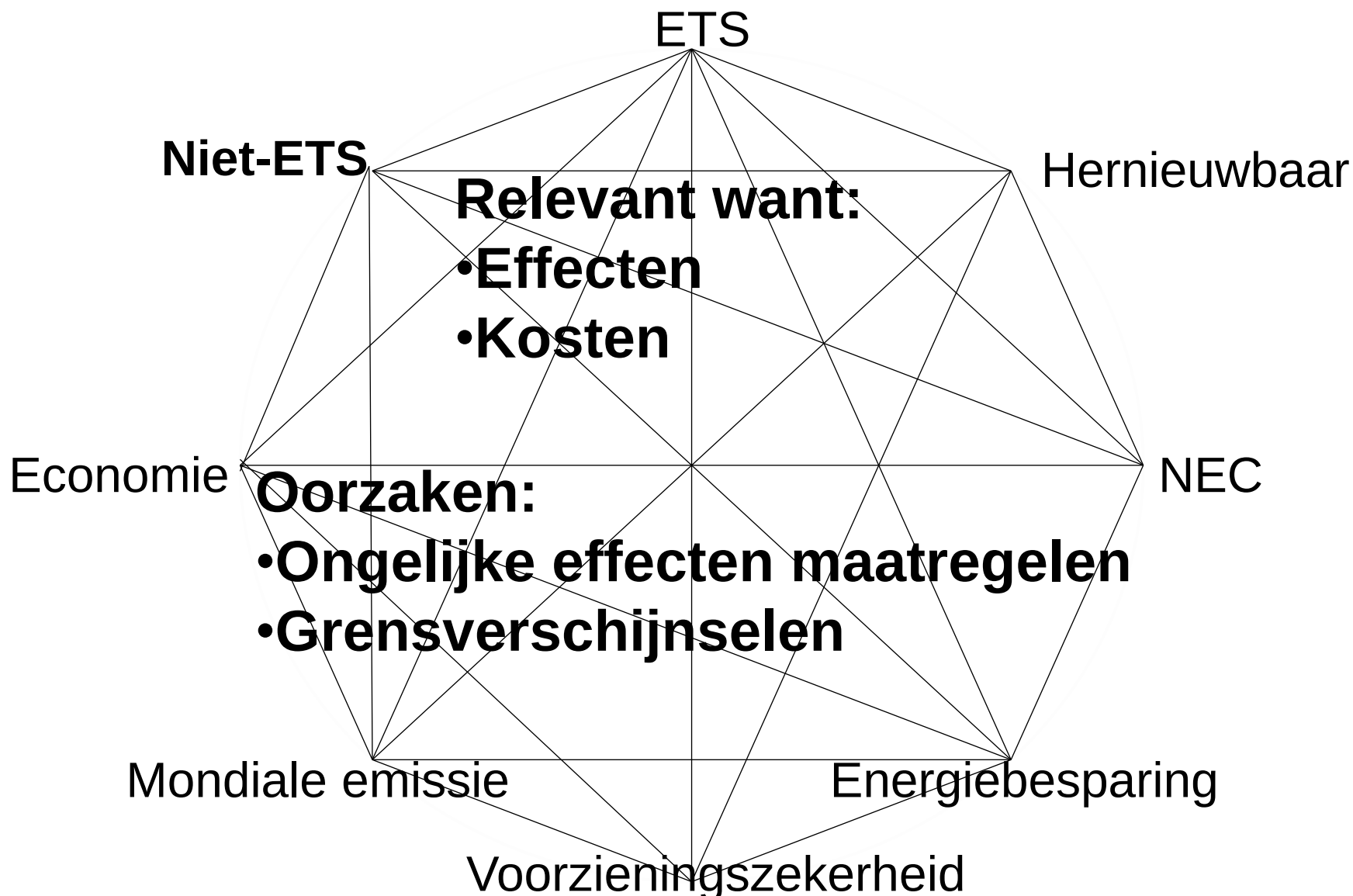

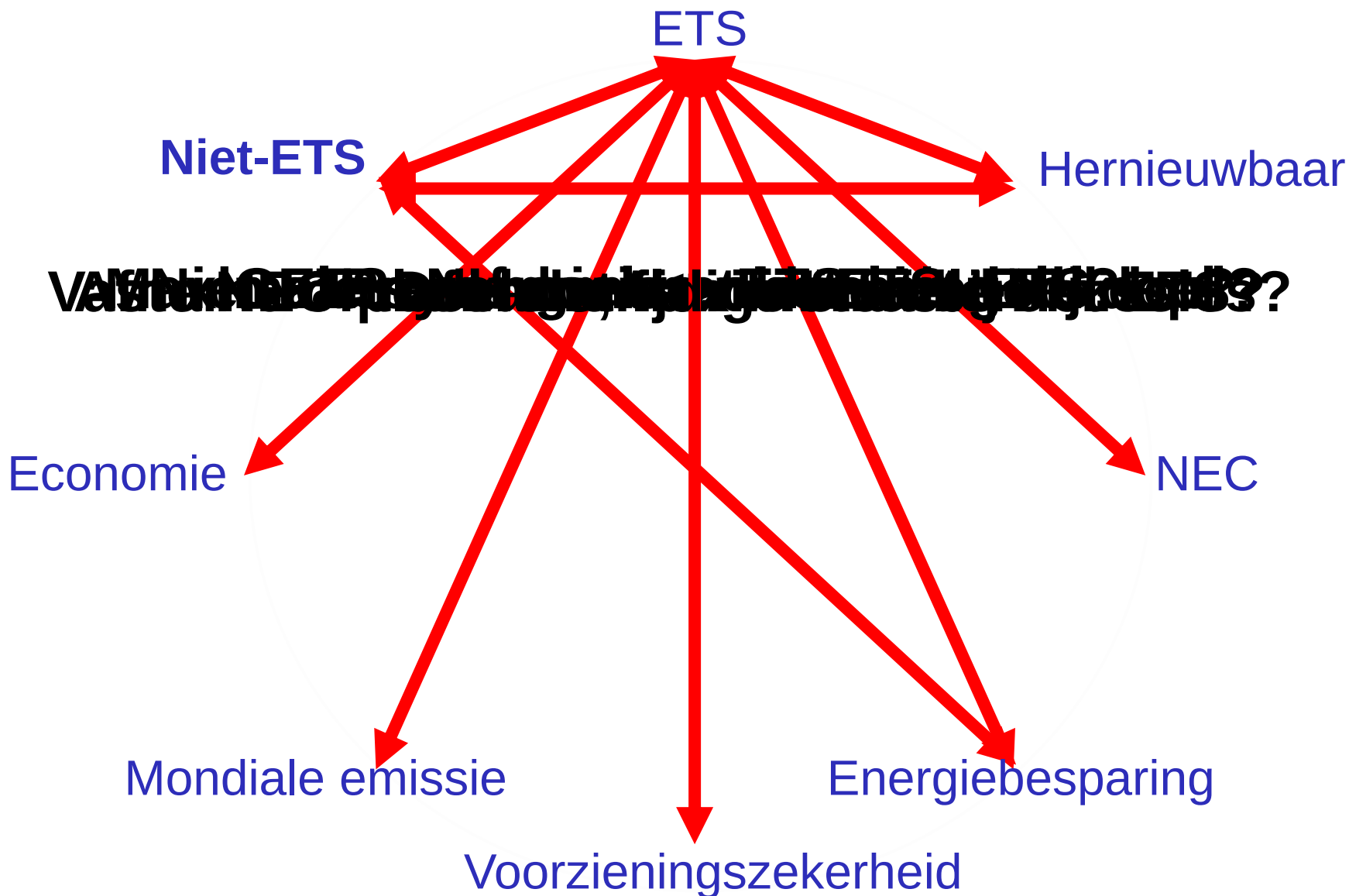

Niet-ETS-doel

ETS-plafond

Niet-ETS-emissies NL

ETS-emissies NL

(en nog 26 EU-landen)

(en nog 26 EU-landen)

- Niet aangewezen <20 MW

- NL-emissies 2020: ~100 Mton

- NL-doel 2020: ~100 Mton

- Geen automatische terugkoppeling doel > emissies

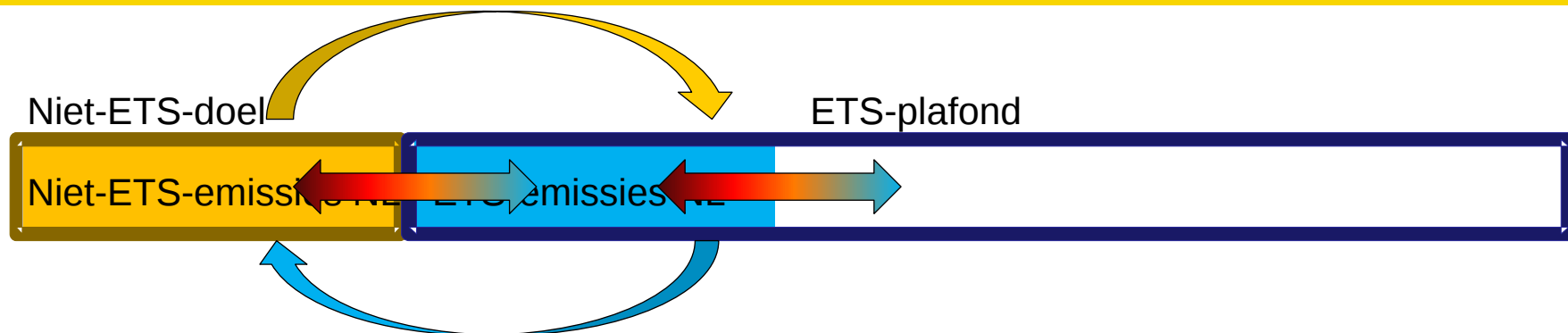
- Aangewezen (bijv. staal, keramisch)

- Niet aangewezen ≥ 20 MW (veel elektriciteitsproductie)

- NL-emissies 2020: ~115 Mton

- **Geen** NL-doel

- Automatische terugkoppeling EU-doel > EU-emissies

1. Verandering NL emissies binnen ETS

1. Regionale groei/krimp activiteiten
2. Emissiereducties
3. Carbon leakage

2. Grensverschijnselen ETS/niet-ETS

1. Gereguleerd grensverkeer
2. Sluipverkeer
3. Beleidskeuzes bij andere doelen

“Iedereen weet dat we de uitstoot van CO₂ snel moeten beperken. Het is daarom onbegrijpelijk dat bedrijven als Nuon en Essent nog steeds nieuwe kolencentrales bouwen.”

(www.greenpeace.nl/campaigns/klimaatverandering/kolencentrales-aan-de-waddenze)

Niet-ETS-doel

ETS-plafond

Niet-ETS-emissies NL

ETS-emissies NL

- Meer elektriciteitsproductie
- Bedrijven naar Oost-Europa

“Energie (..)De Europese doelen (..) zijn leidend. Dit betekent 20% CO₂-reductie (..) in 2020. Om de CO₂-reductie te realiseren (..) is meer kernenergie nodig.”

www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/09/30/regeerakkoord-vvd-cda.html

Niet-ETS-doel

ETS-plafond

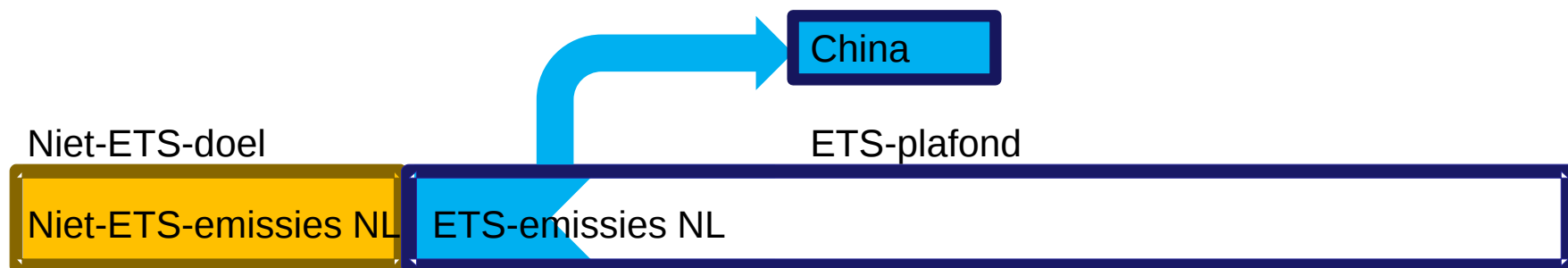
Niet-ETS-emissies NL

ETS-emissies NL

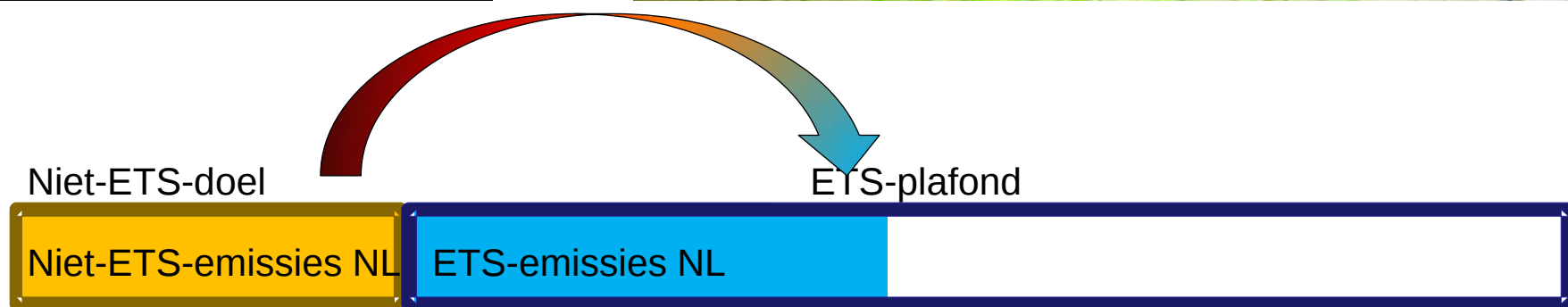
- Kernenergie
- CCS bij kolencentrales
- Hernieuwbare elektriciteit

(..)Om deze reden is er (..) afgesproken, dat (..) sectoren waarbij dit carbon leakage risico aanwezig is (..) hun rechten verkrijgen via een benchmark systeem.” (<http://www.vno-ncw.nl/>)

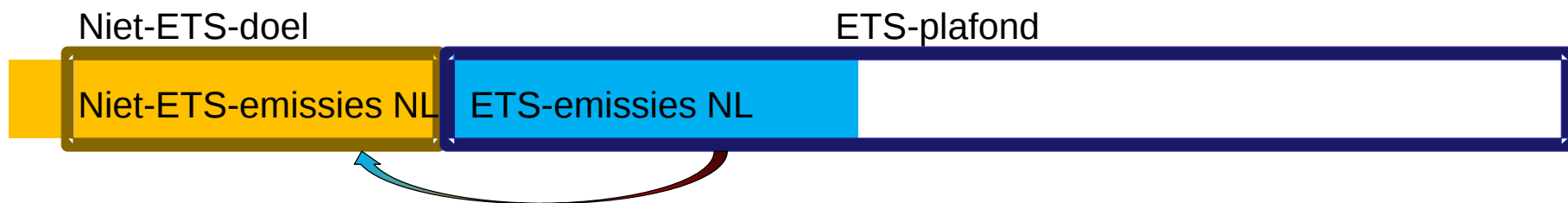
- Directe emissies: Tata steel, raffinaderijen
- Indirecte emissies: Aluminiumproductie, zinkproductie, chloorproductie

- Opt-in/Opt-out
- Overgang bronnen bij fase 3 (2013)
  - Met notificering
  - Zonder notificering

(..)Zo verwarmt een tomatenteler in Venlo met zijn kas en WKK-installatie naast tomaten ook een zorginstelling, zwembad en school. En leveren tuinbouwbedrijven in de Wieringermeer stroom aan 200.000 huishoudens (..). (<http://www.energietransitie.nl/themas/glas-en-tuinbouw>)

- Niet aangewezen sectoren
- ☹
  - Schaalverkleining
  - Kleinere WKK's (incl micro-WKK)
- ☺
  - Schaalvergroting
  - Warmtelevering, warmtepompen
  - Elektrische auto's

€

€

€

€

Niet-ETS-doel

ETS-plafond

Niet-ETS-emissies NL

ETS-emissies NL

- Interacties complex en soms onverwacht
- Slim er op inspelen kan kosten besparen en doelen dichterbij brengen
- Waar zitten voor u de belangrijke interacties?

	Binnen ETS		ETS/niet-ETS			
	Regionale groei/krimp	Emissiereductie NL	Carbon leakage	Gereguleerd	Sluipverkeer	Beleidskeuzes
Niet-ETS				*	*	*
Energiebesparing		*			*	*
Hernieuwbare energie		*			*	*
NEC	*	*	*			
Voorzieningszekerheid	*	*				
Mondiale emissies			*	*		
Economie	*		*			

